

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Roheline raamat – Auditi poliitikavaldkond: kriisi õppetunnid”

KOM(2010) 561 lõplik

(2011/C 248/16)

Raportöör: **Peter MORGAN**

13. oktoobril 2010 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Roheline raamat – Auditi poliitikavaldkond: kriisi õppetunnid”

KOM(2010) 561 lõplik.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav ühtse turu, tootmise ja tarbimise sektsioon võttis arvamuse vastu 26. mail 2011.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 472. istungjärgul 15.–16. juunil 2011 (16. juuni istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 153, vastu hääletas 1, erapooletuks jäi 7.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Ülevaade

1.1.1 Rohelise raamatu pealkiri on „Auditi poliitikavaldkond: kriisi õppetunnid”. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et kriisi ulatus tulenes asjaolust, et ükski asjaomane pool – kõige vähem paljude pankade juhatused – ei käitunud nii, nagu oleks pidanud. Arvestades pankade juhatuste ebaõnnestumist, oleksid reguleerivad asutused, järelevalveasutused ja vannutatud audiitorid pidanud märkama probleeme, mis viisid kriisi puhkemiseni. Seda nad ei teinud. EL on juba käsitlenud reguleerimise ja järelevalve teemasid. Vannutatud audiitorite rolli läbivaatamine on ilmselgelt vajalik – komitee tegi vastavasisulise ettepaneku oma 2009. aasta arvamuses, milles käsitleti De Larosièrè'i aruannet⁽¹⁾. Rohelises raamatus minnakse auditi rollist kaugemale ja arvestatakse ka selliste teguritega nagu valitsemise, järelevalve ja kontsentratsioon. Komitee nõustub, et need küsimused on seotud audiitorite tegevusega kriisi ajal.

1.1.2 Rohelises raamatus esitatakse 38 küsimust. Kolm küsimust käsitlevad suuri vaidlusi tekitavaid teemasid: küsimus 18 – kohustuslik pakkumuste esitamine, küsimus 28 – ühisaudit ning küsimus 32 – „suure neliku” konsolideerumise „tagasi pööramine”. Millise poliitika kasuks komisjon ka ei otsustaks, kutsub komitee igal juhul üles viima enne igasuguse otsuse tegemist läbi põhjaliku mõjuhindangu.

1.2 Audiitori roll

1.2.1 Vannutatud audiitori roll sellisena, nagu see on praegu määratletud ja praktikas rakendatud, ei täida oma eesmärki. Auditi- või järelevalvekomitee on vannutatud audiitori oluline vastaspool.

Käesoleva arvamuse ettepanekutes on kesksel kohal vannutatud audiitori sõltumatuse suurendamine ning auditi- või järelevalvekomitee uuendamine.

1.2.2 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teeb ettepaneku muuta 2006. aasta auditidirektiivi, et suurendada auditi- või järelevalvekomitee rolli:

- enamus komitee liikmetest ja komitee esimees peavad olema sõltumatud;
- mõned komitee liikmed peavad olema pädevad asjaomase ettevõtte tegevusvaldkonnas, eelkõige pangandussektoris;
- auditi- või järelevalvekomitee ei peaks mitte ainult jälgima, vaid võtma ka tegelikult vastutuse auditeerimisprotsessi korrektsuse eest.

1.2.3 Kahetasandiliste süsteemide puhul, kus on olemas nii nõukogu kui ka juhatuse, pooldab komitee vannutatud audiitori ja nõukogu suhete tugevdamist.

1.2.4 Üldiselt näeb komitee vajadust järgmiste paranduste järele:

- vannutatud audiitorite ülesannete ja nendega seotud vastutuse selgemaks muutmise;
- audiitorite aruannete selguse ja mõistetavuse parandamine, seda eelkõige ohustavate riskide osas;
- kohustusliku auditi edasiarendamine hoolduskohustuse auditi suunas, andes kommentaari kas juhatuse või järelevalvekomitee koostatud analüüsile, mis sisaldab ärimudeli jätkusuutlikkust, selle finantsolukorda, nähtavust ja ettevõtlusriskidega tegelemist;

⁽¹⁾ ELT C 318, 23.12.2009, lk 57.

— audiitori ja ettevõtte kontrolliorganite vahelise terve aasta jooksul toimuva teavevahetuse tugevdamine juba auditi käigus.

1.3 Valitsemine ja sõltumatus

Komitee ei poolda vannutatud audiitorite töövõtu kohustuslikku rotatsiooni, ent nõustub, et audiitorühingute jätkuvat töövõttu tuleks piirata audiitorlepingule kohustusliku pakkumuse esitamise iga kuue kuni kaheksa aasta järel. Klientidele auditivälise teenuste osutamist vannutatud audiitori poolt tuleb rangelt kontrollida ning selliste teenuste osutamist võib lubada üksnes auditi- või järelevalvekomitee selgesõnalise nõusoleku korral. Suurte ettevõtete puhul tuleb vannutatud audiitoritel keelata riskinõuannete andmine ja siseaudititeenuse osutamine, kuna tegu on huvide konfliktiga. Maksunõuannete andmist peaks piirama alati, kui võib ilmneda oluline huvide konflikt.

1.4 Järelevalve

Vannutatud audiitoritel ja järelevalveasutustel peaks olema seadusejärgne kohustus korrapäraselt kohtuda. Eelkõige on see vajalik süsteemselt oluliste pankade puhul.

1.5 Kontsentratsioon

Enamuse auditituru suurte ettevõtete koondumise näol nn suure neliku audiitorühingute kätte on tegu oligopoliga. Enne Arthur Andersoni pankrotti oli turul viis suurt audiitorühingut. Veel üks pankrott oleks mõeldamatu. Komitee soovib lühiajalisi meetmeid likvideerimiskavade näol, et leevendada ettevõtte võimaliku pankroti mõjusid. Komitee hinnangul tuleb turg pikas perspektiivis ümber korraldada. Selleks soovib komitee oligopolide küsimust käsitleda liikmesriikide konkurentsiametit, alustades Saksamaa, Madalmaade Kuningriigi ja Ühendkuningriigiga.

1.6 Euroopa turg

Euroopa tõhusa kohustusliku auditituru loomine on ihaldusväärne eesmärk, ent maksusüsteemi, seadusandluse ja keeleerinevused jäävad keerulisteks takistusteks. Mõningane ratsionaliseerimine on siiski võimalik.

1.7 VKEde olukorra lihtsustamine

VKEsid on eri vormis ja suuruses. Välisinvesteeringute ja/või oluliste pangandusasutuste olemasolu korral ja/või kui on olulisi kliente ja tarnijaid, kes tunnevad muret oma väärtusahelate terviklikkuse pärast, on raske kavandada palju lihtsustamisvõimalusi.

1.8 Rahvusvaheline koostöö

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee peab rahvusvahelist koostööd kohustuslikuks. See nõuab algatusi koos finantsstabiilsuse nõukogu ja G20-ga, ent kohe tuleb teha jõupingutusi koos Ameerika Ühendriikidega G8 kaudu.

1.9 Äriühingu üldjuhtimine

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee avaldab kahetsust, et auditi poliitikavaldkonna roheline raamat ei sisalda peatükki

äriühingu üldjuhtimise kohta. Just hiljuti avaldati uus roheline raamat äriühingu üldjuhtimise ELi raamistiku kohta (KOM(2011) 164 lõplik). On hädavajalik, et komisjon arvestaks äriühingu üldjuhtimise kohta esitatud ettepanekutes oma ettepanekuid auditi poliitikavaldkonna kohta. Need teemad on ettevõtte raamatupidamise tõepärasuse seisukohast üksteisega lahutamatu seotud.

2. Sissejuhatus

2.1 Kehtiva õigusraamistiku kohaselt vastutab juhatus ettevõtte raamatupidamise eest ja tal on kohustus esitada tõene ja erapooletu ülevaade ettevõtte majandustegevusest. Suured ettevõtted on kohustatud kasutama rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (*International Financial Reporting Standards – IFRS*) raamatupidamistava. Vannutatud audiitoritel on kohustus avaldada arvamust selle kohta, kas juhatus on esitanud tõese ja erapooletu ülevaade ning kas on järgitud rahvusvahelist raamatupidamistava. Juhatus aruanne ja vannutatud audiitorite arvamus avaldatakse ettevõtte aastaaruandes ja raamatupidamise aastaaruandes. Pankade juhatuste koostatud kriisieelsetes aastaaruannetes ei hojatatud saabuva kriisi eest ning vannutatud audiitorid andsid aruannetele jätkuvalt heakskiitvaid hinnanguid. Peamine õppetund, mida kriis meile õpetas, on see, et praegust olukorda tuleb muuta. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on arvamusel, et muutuste elluviimisel peaks eelkõige keskenduma auditi- või järelevalvekomiteele ning vannutatud audiitorite sõltumatus tagamisele.

2.2 Praegune olukord peegeldub aastaaruannetes avaldatud juhatuse ja vannutatud audiitorite aruannetes. Komitee on analüüsinud ka kohustuslike auditiaruandeid Prantsusmaalt, Saksamaalt, Hispaaniast ja Ühendkuningriigist. Kõikides liikmesriikides on vannutatud audiitorite tähelepanu keskpunktis menetlus ja protsess. Kogu Euroopas viitavad vannutatud audiitorid vastavusele rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditele. Nüüd väljendatakse muret selle pärast, et linnukese märkimine kasti, mis kinnitab vastavust rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditele, juhib tähelepanu eemale raamatupidamise ja auditeerimise mõningatelt aspektidelt.

2.3 Saksamaal Deutsche Banki, Munich Re ja BMW 2009. aasta aastaaruannete kohta ühe nn suurde nelikusse kuuluva audiitorühingu koostatud auditiarvamuste ingliskeelsete tõlgete analüüsimisel selgus muu hulgas, et nende sõnastus on peaaegu identne, kuigi need kolm ettevõtet on väga erinevad. Selline suundumus kasutada standardteksti jätab kasutaja eest varju auditi tegeliku sisu. Vannutatud audiitor kinnitab, et on järgitud asjakohaseid menetlusi, kuid puuduvad tõendid kontrolli põhjalikkuse kohta. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et vaja on muutusi tagamaks, et auditiaruannetes pöörataks sisule enam tähelepanu kui vormile.

2.4 Välisaudiitorid tuginevad paljuski oma klientide sisekontrollisüsteemidele ning keskenduvad suures osas nende süsteemide korrektsuse kontrollimisele. Suuremates ettevõtetes on ametlikud siseauditiosakonnad, mis on rahandusosakondadest sõltumatud ning mis esitavad aruandeid otse auditikomiteele. Siseaudit vastutab sisekontrollisüsteemide korrektsuse kontrollimise eest. Mõned ettevõtted sõlmivad siseauditi teostamiseks

alltöövõtulepingu kolmanda poolega. Sellisel juhul ei tohiks neid alltöövõtuteenuseid mitte mingil juhul teostada määratud vannutatud audiitori audiitorühing. Auditi- või järelevalvekomitee kohustus on tagada siseauditi sõltumatus ning lisaks sisekontrollisüsteemi korrektsus.

2.5 Kuigi audit annab kinnituse aastaaruandes sisalduva finantsteabe kohta, ei avaldata praegu mingit konkreetset arvamust ettevõtte poolt võetud majandustegevust käsitlevate otsuste suhtes. Üks praeguse kriisi õppetunde seisneb selles, et juhatuse peaks oma aruannetes kirjeldama aluseks olevat olukorda, sealhulgas hindama ettevõtte võetavaid riske, ning et vannutatud audiitorid peaksid hindama nende aruannete tõepärasust. Sel põhjusel ei tohiks vannutatud audiitorid nõustada oma kliente riskihindamise ja riskijuhtimise küsimustes ⁽²⁾.

2.6 Arvestades praeguse aktsionäridele ja osanikele aruandmise süsteemi vigu ja vajakajäämisi ning vaadeldes olukorda eelkõige teatavate pankade saatuse valguses praeguse kriisi ajal, on avaldatud laialdast toetust auditi- või järelevalvekomitee rolli laiendamisele. Näiteks tegi Ühendkuningriigi Finantsaruandluse Nõukogu ettepaneku lähtuda aruandluse reformimisel alljärgnevatest põhimõtetest:

- aruannete teksti kõrgem kvaliteet, eelkõige äristrateegia ja riskijuhtimise osas;
- auditikomiteede olulisuse laiaulatuslikum tunnustamine ning seega nende poolt finantsaruandluse korrektsusse antud panuse suurem rõhutamine;
- suurem läbipaistvus viisis, kuidas auditikomiteed täidavad oma kohustusi seoses aastaaruande korrektsusega, sealhulgas välisaudiitorite üldjärelevalve;
- rohkem teavet auditiprotsessi kohta nii auditikomiteedele kui ka investoritele ning audiitorite kohustuste ulatuse laiendamine; ning
- aastaaruannete kättesaadavuse parandamine tehnoloogia kasutamise teel.

2.7 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetab neid põhimõtteid. Nende mõjud on järgmised:

1. *Juhatus* peab üksikasjalikumalt kirjeldama nende võetavaid samme, et tagada selle teabe usaldusvärsus, millel ettevõtte juhtimine ja ettevõtte juhatuse majandamine põhineb, ning võimaldada suuremat läbipaistvust seoses ettevõtte tegevuse ning sellega seotud riskidega.

⁽²⁾ Riskijuhtimine hõlmab riskide tuvastamist, hindamist ja prioriteetide seadmist (ISO 31000 kohaselt on „risk” määratletud kui „määratuse toime eesmärkidele” ja see võib olla nii positiivne kui negatiivne kõrvalekalle oodatavast), millele järgneb ressursside koordineeritud ja majanduslik rakendamine, et minimeerida, jälgida ja kontrollida ebasoodsate sündmuste võimalikkust ja/või mõju või et maksimeerida võimaluste kasutamist. Riskijuhtimise strateegiad hõlmavad riski ülekandmist, riski vältimist, riski negatiivsete mõjude vähendamist ja teatud riskide mõnede või kõikide tagajärgede aktsepteerimist. Allikas: Wikipedia.org.

2. *Vannutatud audiitorid* peavad koostama aruanded, mis sisaldavad peatükki auditikomitee aruande terviklikkuse ja asjakohasuse kohta ning milles tuuakse välja aastaaruandes esinevad mis tahes asjaolud, mille puhul vannutatud audiitorid leiavad, et need ei ole korrektsed ega vasta finantsaruandes sisalduvale või auditi käigus saadud teabele.

3. *Auditi- või järelevalvekomiteede* kasvavat mõju juhatuse ja vannutatud audiitorite vastutuse käsitlemisel tuleks tugevdada suurema läbipaistvusega, mis väljenduks nimetatud komiteede põhjalikumates aruannetes. Nendes tuleks eelkõige selgitada, kuidas nad on täitnud oma kohustusi seoses aastaaruande korrektsuse tagamise ning nende vastutusalasse kuuluvate muude ülesannetega (nt välisauditi protsessi kontroll ja vannutatud audiitori määramine).

2.8 ELi 2006. aasta direktiiv, mis käsitleb kohustuslikku auditit, sisaldab auditikomiteede osas alljärgnevaid juhiseid:

Igal avaliku huvi üksusel on auditikomitee. Liikmesriigid määravad, kas auditikomitee koosneb auditeeritava üksuse haldusorgani liikmetest, kes ei kuulu tegevjuhtkonda, ja/või auditeeritava üksuse järelevalveorgani liikmetest ja/või liikmetest, kelle nimetab liikmeks auditeeritava üksuse aktsionäride või osanike üldkoosolek. Vähemalt üks auditikomitee liige on sõltumatu ja raamatupidamises ja/või auditeerimises pädev.

Ilma et see piiraks haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmete või muude auditeeritava üksuse aktsionäride või osanike üldkoosoleku nimetatud liikmete vastutust, peab auditikomitee muu hulgas jälgima

1. *finantsaruandluse kulgu;*
2. *äriühingu sisekontrolli tõhusust, vajaduse korral siseauditit ja riskijuhtimise süsteeme;*
3. *raamatupidamise aastaaruande ja konsolideeritud aruande kohustuslikku auditit.*

2.8.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee leiab, et punktides 2.6 ja 2.7 üksikasjalikult kirjeldatud põhimõtete ja ettekirjutuste kehtestamiseks peab kõnealust juhust muutma, säilitades seejuures kehtivad eeskirjad kaasotsustusõiguse kohta, ning nõudma, et enamik komitee liikmeid ja komitee esimees oleksid sõltumatud.

2.8.2 Lihtne nõue pädevuse omamise kohta raamatupidamises ja/või auditeerimises ei ole piisav. Mõnede liikmete pädevus peab vastama asjaomase ettevõtte tegevusvaldkonnale, eriti kui tegu on pangandussektoriga.

2.8.3 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvates ei peaks auditi- või järelevalvekomitee lihtsalt jälgima, vaid võtma kooskõlas eespool punktides 2.6 ja 2.7 kirjeldatud põhimõtete ja ettekirjutustega tegeliku vastutuse nende protsesside korrektsuse tagamise eest.

2.9 Kui lähtuda sellest, et juhatuse vastutab raamatupidamise eest, tuleks pöörata tähelepanu juhatuse rollile ja vastutusele seoses raamatupidamise tõepärasusega. Näiteks peaks juhatuse kinnitama, et on teostanud kõik vajalikud arupärimised, et aruandeid puhta südametunnistusega toetada. Kas me võime uskuda, et pankade juhatused viisid läbi vajalikud arupärimised kriisieelsel perioodil? Kas nad mõistsid oma likviidsusriske, hüpoteegiga seotud varade halba kvaliteeti ja laenuportfellidega seotud riske? Tulevikus peaksid pangad ja teised ettevõtted tagama, et juhatusse määratud sõltumatutel direktoritel oleks vajalik teadmistepagas ning parem arusaam oma rollist ja vastutusest.

2.10 Eespool punktis 2.6 kirjeldatud põhimõtete eduka rakendamise eeltingimus on äriühingu üldjuhtimise üldine läbi vaatamine. Oluline on kaasata sellesse nii äriühingu üldjuhtimise kui ka auditi poliitikavaldkonna rohelises raamatus tehtud järeldused nii, et nende vahele ei jääks lünki.

2.11 Kokkuvõtvalt võib öelda, et kui direktorid vastutavad ettevõttest tõese ja erapooletu ülevaate andmise eest, siis vannutatud audiitorid peavad olema kindlad, et neile on esitatud tõene ja erapooletu ülevaade. Piiratud vastutus on aktsiaseltside erakordne privileeg. Kohustuslik audit on loodud selleks, et tagada, et seda privileegi ei kuritarvitata. Aktsionäridel, võlakirjaomanikel, pankuritel ja teistel võlausaldajatel on otsene finantsrisk. Nad sõltuvad otseselt finantsaruannete tõepärasusest. Teiste sidusrühmade – töötajate, klientide või tarnijate elatis sõltub ettevõtte tegevuse jätkuvusest. Panganduskriisi ajal vannutatud audiitorid ebaõnnestusid, nii nagu ka kõik teised vastutavad pooled. Audit ei saa olla puutumatu mujal rahandussüsteemis teostatavate reformide ja kontrollide suhtes. *Praegune olukord* ei saa jätkuda.

3. Küsimused

3.1 Sissejuhatus

1) **Kas Teil on üldiseid märkuseid käesoleva rohelise raamatu põhimõtete ja eesmärkide kohta?**

Palun vaadake käesoleva arvamuse esimest osa.

2) **Kas Teie arvates on vaja paremini sätestada auditi ühiskondlik roll seoses finantsaruannete tõepärasusega?**

Finantsaruannete tõepärasus on vältimatu eeltingimus ühiskonnas, mis sõltub suure osas aktsiaseltside tulemuslikkusest turumajanduses. Ettevõtete ellujäämine ja hea käekäik on üldsuse huvides. Sellega seondub üksteisest sõltuvate huvide keerukas paljus: aktsionärid, võlakirjaomanikud, pankurid ja teised võlausaldajad, kes sõltuvad aruannetest, et otsustada, kui

turvalised on nende investeeringud ja laenu; töötajad, kes sõltuvad aruannetest, et otsustada, kui turvalised on nende töökohad ja palgad; muud sidusrühmad, kes sõltuvad aruannetest, et otsustada ettevõtte turvalisuse üle kui tööandja, tarnija või klient; kohalikud kogukonnad ning kohaliku ja riigi tasandi valitsusasutused, mis tuginevad aruannetele, et mõõta ettevõtete panust ühiskonda ning ka nende maksuvõimet.

Lisaks nendele kaalutlustele on pankadel ja teistel krediitiasutustel põhjapanev roll turumajanduse toimimises. Finantskriisi ajal ei täitnud pangad oma rolli ega hoidnud raha majanduses ringluses. Selle tulemusena on nende enne kriisi koostatud finantsaruannete tõepärasus seotud õigusega kahtluse alla. Tõesed ja erapooletud finantsaruanded on ELi poliitilise, sotsiaalse ja majandusliku korralduse alus. Kohustuslikke auditeid teostavad audiitorühingud vastutavad üldsuse huvide kaitsmise eest.

3) **Kas Teie arvates võiks nn auditi kvaliteedi üldist taset veelgi parandada?**

Jah, auditiaruanded ei ole asjakohased. Need ei peegelda vannutatud audiitori tööd. Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite tulekuga võib ka kontrollitud raamatupidamise asjakohasus väheneda, seda eelkõige pankade puhul.

3.2 Audiitori roll

4) **Kas Teie arvates peaksid auditid andma kindlustunde ettevõtete finantsolukorra kohta? Kas auditid täidavad seda eesmärki?**

Praegusel kujul ei täida auditid seda eesmärki. Ettevõtte finantsolukord sõltub ettevõtja ärimudeli vastupidavusest. Selle mudeli katsetamine on eelkõige institutsioonide ja analüütikute, mitte vannutatud audiitorite ülesanne. Sellele vaatamata on vaja muutusi. Juhatuste aruanded peavad olema ettevõtte tegeliku olukorra osas läbipaistvamad. Selle teabe kohta välise kinnituse andmine peaks olema aga vannutatud audiitorite ülesanne. Selleks on vannutatud audiitoril vaja valdkonnapõhiseid teadmisi kaasnevatest riskidest. Teadmistest näis jäävat vajaka, kui kasvas pankade varade kompleksus. Selles kontekstis tuleks ka selgitada otsuseid, mis on tehtud selleks, et tagada ettevõtte tegevuse jätkumine.

5) **Kas selleks et viia ootused ja tegelikkus vastavusse ning täpsustada auditite rolli, tuleks kasutajatele paremini selgitada kasutatud auditi meetodeid?**

Jah. Vannutatud audiitorid annavad lühikesi selgitusi ettevõtte aastaaruandes ja raamatupidamises, ent need on suunatud protsessile ega ütle midagi nende järelduste, kahtluste või hinnangu kohta. Küsimus ei ole üksnes meetodite selgitamises. Juhatuse peab selgitama oma hinnanguid ja otsuseid ning seejärel

peab vannutatud audiitor selgitama, kuidas ta jõudis järeldusele, et finantsaruanne annab tõese ja erapooletu ülevaate. Seda tehes on oluline tagada, et vannutatud audiitor ei kasutaks taaskord standardsõnastust.

6) Kas tuleks tugevdada „kutsealast skeptitsismi”? Kuidas seda saaks saavutada?

Kutsealast skeptitsismi saab tugevdada koolituste, auditivälise kogemuste, auditi tulemuste vastastikuse kontrollimise ja auditipartnerite juhtimisoskuse arendamisega. Lisaks nõuab kutsealase skeptitsismi senisest rangemat kasutamist suurem läbipaistvus, mida audiitorid peavad üles näitama vastavalt teises osas esitatud ettepanekutele. Kutsealast skeptitsismi tugevdaks igas liikmesriigis erialase distsiplinaarorgani loomine.

On tõenäoline, et majanduslik sõltumatus suurendaks kutsealast skeptitsismi veelgi. Auditi- või järelevalvekomitee peaks üle vaatama ja kriitiliselt hindama auditiklientidele osutavate auditivälise teenuste hulka, et hoida ära igasugused huvide konfliktid kutsealase skeptitsismi kasutamise ja olulistelt klientidelt saadavate sissetulekute säilitamise vahel. Võimalik on ka see, et kutsalane skeptitsism kasvaks ka siis, kui kohustuslik pakkumus (küsimus 18) vähendaks ametisolevate audiitorühingute võimalusi lepingu pikendamisel.

7) Kas tuleks täiendavalt käsitleda „märkus(t)ega” auditiaruandega kaasnevat negatiivset tajumust? Kui jah, siis kuidas?

Ei. Osanikud ja sidusrühmad peaksid muret tundma, kui vannutatud audiitoritel on vaja esitada juhatuse aruande kohta täiendavaid märkusi. Kuid suurem läbipaistvus juhatuse ja/või auditi- või järelevalvekomitee aruandluses võib anda suurema selguse osanikele selle kohta, miks vannutatud audiitor on esitanud aruande kohta märkusi.

Pankade puhul võivad märkused põhjustada usalduskriisi, mis võib avaldada mõju kogu süsteemile. Seepärast peaksid vannutatud audiitorid oma kahtlustest teavitama reguleerivaid ja järelevalveasutusi nii ruttu kui võimalik, et võimalike probleemidega saaks tegeleda kiiremas korras.

8) Millist täiendavat teavet tuleks anda välistele sidusrühmadele ja kuidas?

Vannutatud audiitorid vastutavad osanike ning laiemalt ka töötajate ja teiste sidusrühmade ees. Nad ei anna eraldi aru sidusrühmadele. Sidusrühmadele antava teabe eest vastutab ettevõtte. Nagu teises osas mainitud, peaksid nii juhatuse kui ka vannutatud audiitorid andma ettevõtte kontrolliorganitele, osanikele, töötajatele ja teistele sidusrühmadele enam teavet ning tagama suurema läbipaistvuse.

Lisaks soovib komitee, et vannutatud audiitor esitaks tähelestatud riskide osas selgemad seisukohad juhatusele ja nõukogule koostatud auditiaruandes. Vannutatud audiitor peaks edastama teavet, mis muudab nähtavaks põhilised, eksistentsi ohustavad riskid. Siia alla võiksid kuuluda võimalikud riskistsenaariumid, võimaliku kahju suurus ja riskide nende tõenäosus. Raamatupidamis- ja hindamismeetodite osas tuleks läbipaistvamalt esitada nende mõjud ettevõtte varalisele, rahalisele ja kasumi olukorrale.

9) Kas välisaudiitorite, siseaudiitorite ja auditikomitee vahel toimub piisav ja korrapärane arutelu? Kui ei, siis kuidas saaks seda suhtlust parandada?

Panganduskriisist võib jääda mulje, et kõigil juhtudel ei toimunud korrapäraselt ja piisavat arutelu, kuid paljudel juhtudel oli see siiski olemas. Auditikomitee rolli suurendamisega paraneks ka teabevahetus.

10) Kas Teie arvates peaksid audiitoritel olema roll selle teabe usaldusväärsuse tagamisel, mida ettevõtjad esitavad ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas?

Võib-olla, ent mitte enne kui ELi tasandil on kokku lepitud, millised need aruandlusstandardid võiksid olla.

11) Kas audiitorid peaksid sidusrühmadele esitama teavet veelgi korrapärasemalt? Samuti, kas tuleks vähendada aasta lõpu ja auditiaruandamise vahele jäävat ajavahemikku?

Sidusrühmi on käsitletud kaheksandale küsimusele antud vastuses. Ajastus ei kujuta endast probleemi.

12) Milliseid muid meetmeid võiks kavandada auditite väärtuse suurendamiseks?

Komisjon peaks vaatama, millist mõju avaldab rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite kasutuselevõtmine ja seda eelkõige pankadele. On kahtlus, et rahvusvahelistes finantsaruandlusstandardites on sellised otsustavad tegurid nagu ettevõtte ja raamatupidamisala konservatiivsus asendatud menetluse ja standardite vastamisega. On tõendeid selle kohta, et rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid pakuvad vähem kindlust, kuna see piirab audiitorite võimalusi kaalutletud otsuse tegemiseks. Rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite puhul on ka tähelestatud spetsiifilisi vigu, näiteks suutmatus arvestada eeldatavate kahjumitega.

Ühendkuningriigi parlamendi ülemkojas toimunud auditituru kontsentratsiooni alasel kuulamisel esitatud suuliste tõendite kohaselt on rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite nõrkus eriti tõsine just pankade auditeerimise puhul⁽³⁾.

⁽³⁾ Parlamendi ülemkoja aruanne, 15. märts 2011, „Audiitorid: Turu kontsentratsioon ja nende roll”, 1. osa, lk 32, <http://www.parliament.uk/hleconomicaffairs>.

Rahvusvahelised auditeerimise standardid (ISA)

13) Milline on Teie seisukoht rahvusvaheliste auditeerimise standardite kehtestamise kohta ELis?

Toetav. Seejuures tuleb siiski silmas pidada ranget neutraalsust vastavate riiklike õigussüsteemide suhtes.

14) Kas rahvusvahelised auditeerimise standardid tuleks muuta seaduslikult siduvaks kogu ELis? Kui jah, siis kas tuleks valida samaväärne kinnitamise viis nagu see, mis kehtib rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS) kinnitamise puhul? Teise võimalusena, ning arvestades rahvusvaheliste auditeerimise standardite praegust laialdast kasutamist ELis, kas rahvusvaheliste auditeerimise standardite kasutamist tuleks mittesiduvate õigusinstrumentidega (soovitus, toimimisjuhend) veelgi soodustada?

Jah, võib-olla määruse kaudu.

15) Kas rahvusvahelisi auditeerimise standardeid tuleks veelgi kohandada, et need vastaksid väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ja praktiseerijate vajadustele?

Mitte ilmtingimata.

3.3 Audiitorühingute valitsemine ja sõltumatus

16) Kas on vastuolu selles, et audiitori määrab ja teda tasustab auditeeritav üksus? Millist alternatiivset korda Te soovitaksite?

Siin on võimalik konflikt, ent see on lahendatav. Vannutatud audiitorite määramisel ja tagasi määramisel on vaja suuremat läbipaistvust ja see nõue sisaldub ka teises osas esitatud ettepanekutes. Audiitori määramine ettevõtte (auditi- või järelevalvekomitee ja osanike) poolt võimaldab määrata sellise vannutatud audiitori, kes vastab kõige paremini ettevõtte konkreetsetele nõudmistele, nt kellel on teadmised konkreetsest ärisektorist ja vajalik rahvusvaheline ulatuvus.

17) Kas audiitori määramine kolmanda isiku poolt oleks teatavatel juhtudel õigustatud?

Ei, mitte tavajuhtudel. Samas võib see küsimus tõstatada suure ja süsteemselt oluliste finantsasutuste puhul nagu suured pangad. Kui järelevalveasutustel on korrapärane kontakt suurte ja süsteemselt oluliste finantsasutuste vannutatud audiitoritega ning nad ei ole rahul nende tööga või nende sõltumatuses, siis peaks järelevalveasutusel olema õigus nõuda asutuselt muutuste tegemist. See peaks olema üksnes viimane võimalus, kuna järelevalveasutuse muredest teadlik ettevõtte teeb tõenäoliselt ise muutusi.

18) Kas audiitorühingute jätkuv töövõtt peaks olema ajaliselt piiratud? Kui jah, mis peaks olema audiitorühingu töövõtu maksimaalne pikkus?

Sellele küsimusele vastates soovib komitee esmalt hoiatada, et enne praeguse olukorra muutmiseks mis tahes ettepaneku tegemist tuleks läbi viia põhjalik mõjuhindang.

Auditirühmade ja juhtide rotatsioon ning esimeeste, tegevjuhtide ja finantsdirektorite tavapärased ametitsüklid tähendavad seda, et üksikisiku tasandil on suhteid enam kui piisavalt. Probleem on ettevõtete vahelistes suhetes – vannutatud audiitoril on vaja hoida oma kliente ja kliendid soovivad hoida neile sobivat audiitorit. Need pikaajalised suhted võivad kujutada potentsiaalset ohtu sõltumatusele ja kutsealasele skeptitsismile.

Komitee ei toeta vannutatud audiitorite töövõtu piiramist kohustusliku rotatsiooni kaudu, ent soovib, et suured ettevõtted korraldaksid kohustusliku auditi lepingule kohustusliku pakkumuse iga kuue kuni kaheksa aasta järel. Pakkumiskutse tuleks saata vähemalt ühele audiitorühingule, mis ei kuulu nn suurde nelikusse. See teguviis ei too ilmtingimata kaasa vannutatud audiitori vahetumist. Seepärast peab antud protsess olema läbipaistev. Auditikomitee peaks selgitama oma pakkumuse aluseid ja põhjendama oma otsust. Samuti peaks ta korraldama peamistele osanikele vastavateemalise koosoleku.

19) Kas audiitorühingutel tuleks keelata auditiväliste teenuste osutamine? Kas sellist keeldu tuleks kohaldada kõigi ühingute ja nende klientide suhtes või peaks seda tegema vaid teatavat liiki asutuste puhul, nagu näiteks süsteemsed finantseerimisasutused?

Vannutatud audiitorite audiitorühingutele ei tohiks kehtida mingeid piiranguid seoses auditiväliste teenuste osutamisega ettevõtetele, mis ei ole nende kohustusliku auditi kliendid, kuid kohustusliku auditi klientidele võiks selliseid teenuseid osutada ainult siis, kui auditi- või järelevalvekomitee on andnud selleks selgesõnalise nõusoleku. Selleks et suurendada suurte ettevõtete kohustusliku auditi sõltumatust, ei tohiks vannutatud audiitor anda kliendile riskinõuandeid ega osutada siseaudititeenuseid. Maksunõuannete andmist peaks piirama alati, kui võib ilmned oluline huvide konflikt. Üldjoontes hõlmavad auditivälised teenused kas nõustamist või raamatupidamist. Nõustamise puhul on huvide konflikti tekkimine seoses kohustusliku auditiiga vähem tõenäoline kui raamatupidamise puhul. Auditikomiteed peaksid heaks kiitma kõik vannutatud audiitori osutatavad auditivälised teenused ja vältima huvide konflikti tekkimist. Auditikomiteed peaksid jälgima ka nende auditiväliste teenuste kogumahtu ja see number tuleks avaldada aastaaruandes.

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete puhul võiks kaaluda paindlikumat korda. VKEsid on eri vormis ja suuruses. Paljudel juhtudel oleks mõttekas, kui vannutatud audiitorite audiitorühingud annaksid maksu- ja riskinõuandeid.

20) Kas peaks olema reguleeritud selliste tasude maksimaalne määr, mida audiitorühing võib saada ühelt kliendilt?

Sellele küsimusele saab vastata üksnes iga audiitorühingu kogusissetulekute kontekstis riigi tasandil. Praeguse, IESBA eetikakoodeksis määratletud kehtiva piirmäära kohaselt võib riigi tasandil tegutsev audiitorühing saada ühelt kliendilt 15 % ettevõtte käibest. Siinkohal tuleb märkida, et auditi eest makstav tasud sõltuvad auditeeritud ettevõtte suuruselt ja keerukusest. Kliendid üritavad kõigi vahenditega neid tasusid alla kaubelda. Audiitorühingule auditivälise töö eest makstavatest tasudest tuleks eraldi aru anda.

21) Kas tuleks kehtestada uued eeskirjad seoses audiitorühingute finantsaruannete läbipaistvusega?

Jah, kuid nendes eeskirjades tuleb silmas pidada, et nn suure neliku võrgustikud sisaldavad eraldiseisvaid riigi tasandi ettevõtteid ja nende puhul ei ole tegu ühe üksusega. Audiitorühingud peaksid avaldama oma raamatupidamisaruandeid, nii nagu ettevõtteid, keda nad auditeerivad.

22) Milliseid täiendavaid meetmeid võiks ette näha seoses audiitorühingute valitsemisega, et suurendada audiitorite sõltumatust?

Mõnedes jurisdiktsioonides annavad audiitorid sõltumatuse kohta ametliku iga-aastase kinnituse. Ühes liikmesriigis järgivad nad oma tegevuses audiitorühingute juhtimiskoodeksit. Huvide konflikti tekkimise korral peavad nad loobuma ühest või teisest tegevusest. Lisaks peaksid audiitorühingud võtma tööle sõltumatuid juhatuse liikmeid ja nõuandjad.

23) Kas tuleks analüüsida alternatiivseid struktuure, et audiitorühingud saaksid kaasata kapitali välisallikatest?

Piiratud vastutusega ühing on audiitorühingute jaoks huvipakkuv ettevõtlusvorm. Seda võib võrrelda reitinguagentuuride kasutatava aktsiaseltsi ettevõtlusvormiga, millel oli kahtlemata oma osa finantskriisini viinud katastroofilistes reitinguotsustes. Kui liikmesriikide kohtud ei ähvarda just piiramatu vastutusega, siis peaks piiratud vastutusega ühing olema piisavalt tugev. Ent toetada tuleks ka teisi ettevõtlusvorme, kui need aitavad turgu laiendada. Vastutuse piiramine võib tuua kahekordset kasu – edendada uue kapitali turule tulekut ning innustada keskmise suurusega audiitorühinguid jõulisemalt osalema pakkumistes suurte ettevõtete lepingutele.

24) Kas Te toetate seoses kontserni audiitoritega tehtud soovitusi? Kas Teil on muid mõtteid selle teema kohta?

Kontserni audiitoritel peaks kindlasti olema vajalikud volitused ja juurdepääs, et nad saaksid täielikult täita oma kohustusi kontserni osanike ees.

3.4 Järelevalve

25) Millised meetmed tuleks ette näha, et veelgi parandada audiitorühingu järelevalve valdkonnas integratsiooni ja koostööd ELi tasandil?

Audiitorühingute standardeid, passe ja rahvusvahelisi võrgustikke puudutavatel küsimustel on rahvusvaheline mõde. Siiski tegutsevad vannutatud audiitorite audiitorühingud läbi riiklike üksuste ja on liikmesriigi järelevalve all. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee toetaks ELi uue finantsjärelevalve raamistikuga seotud riiklike järelevalveasutuste kolleegiumi loomist.

26) Kuidas oleks võimalik suurendada konsulteerimist ja teabevahetust suurte börsiettevõtete audiitori ja reguleeriva asutuse vahel?

Juba on olemas teatud seadustega ettenähtud nõuded, kuigi on tõendeid selle kohta, et kriisieelsetel aastatel katkes teatud liikmesriikides vannutatud audiitorite ja järelevalveasutuste vaheline suhtlus. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee soovib, et uus Euroopa Pangandusjärelevalve Asutus kehtestaks pankadele spetsiifilised nõuded. Lisaks peaksid reguleerivad asutused panema esimehele ja juhatusele vastutuse nendega suhtlemise eest ning määrama võimalikud sanktsioonid, kui ettevõtte ei suuda edastada olulist teavet.

3.5 Kontsentratsioon ja turu struktuur

27) Kas auditituru praegune struktuur kujutab endast süsteemset riski?

Komitee arvates on olemas reaalne risk turuhäirete tekkimiseks. Komitee ei arva, et mis tahes ühe vannutatud audiitori audiitorühingu pankrott kujutaks endast kohest süsteemset riski turule. Ent sõltumatuse ja turu vaatevinklist ei oleks kõigest kolme audiitorühingu domineerimine turul mitte mingil juhul aktsepteeritav. Hiljutine finants- ja majanduskriis tõstis esile tõsiasja, et riskijuhtimises peavad olema kaetud kõik võimalikud olukorrad.

28) Kas Teie arvates võiks audiitorühingu konsortsiumi kohustuslik moodustamine, kuhu kuuluks vähemalt üks väiksem mittesüsteemne audiitorühing, olla katalüsaatoriks auditituru dünaamilisemaks muutmisel ning võimaldada väikestel ja keskmise suurusega ühingutel olulisemalt osaleda suuremate auditite turusegmnendis?

Prantsusmaal kehtib seadustest tulenev nõue, et ettevõtteid peab auditeerima vähemalt kahest audiitorühingust koosnev konsortsium. Samasugust korraldust kasutati ka Taanis, ent seal leiti, et see ei ole enam vajalik. Prantsusmaal kehtib antud nõue alates 1966. aastast börsiettevõtetele. Seda laiendati konsolideeritud aruannete avaldamise kohustusega ettevõtetele 1984. aastal – ajal, mil angloameerika audiitorühingud suurendasid kiirelt oma turuosa. Teatud määral on see poliitika osutunud edukaks. 2006. aastal läbi viidud 468 Prantsuse ettevõtet käsitleva ja 2003. aasta andmetel põhineva uuringu⁽⁴⁾ kohaselt teostati 54 ettevõtte audit kahe nn suurde nelikusse kuuluva audiitorühingu poolt, 241 (51,5 %) ühe nn suure neliku ja ühe Prantsuse audiitorühingu poolt, ülejäänud 173 ettevõtet auditeerisid koos erinevad Prantsuse suured ja väikesed audiitorühingud.

Prantsusmaa auditituru olukord ei sõltu üksnes seadusandlikest meetmetest. Ettevõtte omandisuhted on Prantsusmaal palju kontsentreeritumad kui anglo-saksi riikides ja see mõjutab ka auditaalaseid nõudmisi. Kasutades eeltoodud näidet – 73 % Prantsuse ettevõtetes kuulub ühele suurinvestorile 25 % või enam ettevõtte osakutest. Kõige suuremad omanike rühmad on teised ettevõtteid (34 %), perekonnad (25 %) ja üldsus (21 %), samas kui rahvusvahelistele investoritele kuulub kõigest 8,5 %.

⁽⁴⁾ Assessing France's Joint Audit Requirement: Are Two Heads Better than One?, Jere R. Francis, University of Missouri-Columbia ja Chrystelle Richard, Université Paris Dauphine ja Ann Vanstraelen, Universiteit Antwerpen ja Universiteit Maastricht.

Uuringus jõuti järeldusele, et WW „nn suure neliku audiitorite kasutamine suureneb eriti siis, kui omandistruktuur ei ole kontsentreeritud ühe aktsionäri kätte ja kui ettevõtetel on rohkem rahvusvahelisi ja riiklikke investoreid; suure neliku kasutamine on vähem tõenäoline, kui tegu on suures osas perekondliku omandiga. Lisaks on suure neliku audiitori kasutamine tõenäolisem siis, kui suureneb institutsionaalne omand (pangad ja pensionifondid). Lisaks on tõendeid selle kohta, et mõned neist omandisuhetest iseloomustavatest teguritest on ka seotud pigem kahe kui ühe nn suure neliku audiitorühingu kasutamisega.”

Arvestades neid omandisuhete ja auditi vahelisi seoseid, võib nende tulemuste põhjal öelda, et ei saa kindlalt järeldada, et prantsuse õigusraamistik on Prantsusmaa auditituru struktuuri ainus määraja. Selle punkti kohta tuleb siiski märkida, et vastupidiselt komisjoni ettepanekule ei kohusta prantsuse seadused ühisauditi puhul tingimata väikest audiitorühingut suurega ühinema. Nagu komisjon tunnistas, olid rohelise paberi konsultatsiooni nimetatud küsimusele antud vastused väga eripalgelised, eriti selles osas, kas ühisauditid annavad tulemuseks paremad auditid või kas nad suurendavad bürokraatiat ja kulusid.

Vastusena küsimusele – ühisaudit suurendaks väiksemate audiitorühingute kaasatust suurte ettevõtete turul. Küsimuse osas, kas see vähendaks realselt ka kontsentratsiooni ja millise aja jooksul, palub komitee komisjonil viia läbi põhjalik mõjuhinnaang enne selles küsimuses järelduste tegemist. Komitee leiab, et konkurentsidiõigus annab täiendavad vahendid oligopoli taltsutamiseks.

29) Silmas pidades audititurgude struktuuri parandamist, kas Te nõustute kohustusliku rotatsiooni ja pakkumuste esitamisega kindlaksmääratud ajavahemiku järel? Milline peaks olema sellise ajavahemiku pikkus?

Komitee ei toeta kohustuslikku rotatsiooni. Kohustusliku pakkumuse osas vaadake komitee vastust küsimusele 18.

30) Kuidas tuleks tegeleda „suure neliku eelarvamusega”?

Komitee toetab igasuguse nn suure neliku audiitorühingute põhjendamatu soosimise kaotamist, nagu pankade lepingud. Lepingute kohustuslik määramine üksnes suure neliku ühingu-tele peaks olema keelatud. Komisjon võiks kaaluda süsteemi sisseviimist, millega sertifitseerida järgmise taseme audiitorühingute võimekust suurte ettevõtete auditeerimisel.

31) Kas Te nõustute, et situatsiooniplaanid, sealhulgas likvideerimiskavad, võiksid olla määrava tähtsusega süsteemsete riskide ja ühingu maksevõimetuse ohtudega tegelemisel?

Nii audiitorühingute kui reguleerivate asutuste jaoks peaksid olema situatsiooniplaanid. Audiitorühingud on rahvusvahelised

võrgustikud. Parim strateegia on keskenduda maksevõimetusele liikmesriigi tasandil ning püüda samal ajal säilitada ülejäänud võrgustiku terviklikkust. Likvideerimiskavad oleksid igasuguse ohjeldamisstrateegia võtmeks. Varajane hoiatamine võimalikest probleemidest lihtsustaks situatsiooniplaanide rakendamist.

32) Kas viimase kahe aastakümne jooksul toimunud suurte audiitorühingute konsolideerumise üldine põhjendus (st rahvusvaheline pakkumine, sünergia) on ikka veel asjakohane? Millistel asjaoludel võiks ette näha vastupidist?

Nagu märgitud küsimusele 18 antud vastuses, rõhutab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, et enne selles valdkonnas mingi meetme võtmist tuleks teostada põhjalik mõjuhinnaang. Kuna tulevased Aasia mõjuvõimsad ettevõtted laienevad üle kogu maailma, siis on tõenäoline, et nende audiitorühingud järgnevad oma klientidele. Kõiki riigi võetavaid meetmeid, mille eesmärk on muutuste sisseviimine audititurul, tuleks vaadelda 20-aasta raamistikus. Lisaks tuleks tõsiselt arvestada tahtmatute negatiivsete tagajärgede võimalike mõjudega.

Keeruline oleks olukorda tagasi pöörata, kuid oluline on tagada konkurentsidiõiguse kehtestamine audititurul. Komitee pooldaks viitamist liikmesriikide konkurentsiametitele, alustades Saksa- maast, Madalmaade Kuningriigist ja Ühendkuningriigist. Konkurentsiametid peaksid ka hoolikalt uurima kõiki nn suure neliku taotletud ülevõtmisi.

3.6 Euroopa turu loomine

33) Mis on Teie arvates parim viis suurendada auditi kutseala esindajate piiriülest liikuvust?

Lähtepunkt võiks olla olemasolevate eeskirjade ja rakendatavate õigusaktide ühtlustamine. Samuti aitaks ISA kehtestamine. 27 liikmesriigi maksusüsteemide, seadusandluse ja keeleerinevused on kahtlemata takistus täieliku piiriülese liikuvuse teel.

34) Kas Te nõustute „maksimaalse ühtlustamisega” koos ühtse Euroopa loa loomisega audiitoritele ja audiitorühingutele? Kas Teie arvates tuleks seda kohaldada ka väiksemate audiitorühingute suhtes?

Jah, kuid me ei tohiks alahinnata sellega kaasnevaid raskusi. Mõeldav oleks Euroopa audiitoripassi sisse viimine kohustuslike rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditele vastava finantsaruandluse valdkonnas. Otsus selle kohta, milline audiitor või vannutatud audiitori audiitorühing saab sellise passi omanikuks, peab seepärast lähtuma sellest, kas auditi läbiviija suudab või soovib teostada IFRSi standarditele vastavate aastaaruannete auditeid.

3.7 *Lihtsustamine: väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad ja praktiseerijad*

35) Kas Te eelistaksite VKEde finantsaruannete puhul auditist madalama tasemega teenust (nn „piiratud audit” või „kohustuslik ülevaatus”) kohustuslikule auditile? Kas selline teenus peaks olema tingimuslik ja sõltuma sellest, kas raamatupidamisaruanded koostas nõuetekohase kvalifikatsiooniga (üksuse sisene või väline) arvestusekspert?

VKEsid on eri vormis ja suuruses. Välisinvesteeringute ja/või oluliste pangandusasutuste olemasolu korral ja/või kui on olulisi kliente ja tarnijaid, kes tunnevad muret oma väärtusahelate terviklikkuse pärast, on raske kavandada palju lihtsustamisvõimalusi. Isemajandava mikroettevõtja jaoks võib diplomeeritud raamatupidaja töö olla piisav.

36) Kas tuleks kehtestada „grupierand” seoses auditivälise teenuste mis tahes tulevase võimaliku keelustamisega VKEdest klientide teenindamisel?

Jah, kuid keelustamist ei nõuta.

37) Kas „piiratud audit” või „kohustusliku ülevaatusena” peaks kaasnema vähem koormavad sisemise kvaliteedikontrolli eeskirjad ja järelevalveasutustepoolne järelevalve? Kas Te saaksite tuua näiteid, kuidas seda saaks praktikas rakendada?

Vt vastus 35. küsimusele. Väikestel ettevõtjatel on nagunii väikesed ja lihtsad auditid.

3.8 *Rahvusvaheline koostöö*

38) Millised rahvusvahelised koostöömeetmed võiksid Teie arvates parandada auditi valdkonna ülemaailmsete osalejate üle teostatava järelevalve kvaliteeti?

Koostöö G20 ja finantsstabiilsuse nõukoguga. Ent alustuseks oleks kõige olulisem meede koostöö G8 tasandil, keskendudes eelkõige tihedatele sidemetele USA regulatiivasutustega.

Brüssel, 16. juuni 2011

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON